

ԵՏՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՀՐԱՇԱՓԱՌ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ամեն տարի Հայաստանյայց Եկեղեցին, ինչպես նաև բովանդակ քրիստոնեական աշխարհը, յուրահատուկ ջուրով և հանդիսավորությամբ է նշում Քրիստոսի հրաշափառ Հարության տոնը՝ որպես կյանքի և լույսի հավերժական ավետիս, որպես բարու և գեղեցիկի հաղթանակի խորհրդանիշ։ Քրիստոնեական Եկեղեցու նվիրական կամարների տակ վերստին հնչում են Փրկչի հրաշափառ և սուրբ Հարությանը նվիրված շարականները, օրհներգություններն ու ալելուիաները.

**«Այսօր յարեաւ ի մեռելոց
Փեսայն անմահ և երկնատը.
Քեզ անեմիք խնդութեան,
Հարսն ի յերկրէ եկեղեցի»** (Շարական) :

Քրիստոսի հրաշափառ Հարությունը, որպես հոգևոր պարթոնքի խորհրդանիշ, տոնախմբվում է գարնանը, երբ ծաղկում, գեղեցկանում, կարծեք հարություն է առնում նաև բնությունը։ Եվ պատահական չէ, երբ Հայոց Հայրապետը իր այս տարվա վատկական քարոզը սկսում է այսպես.

«Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ,
Աշխարհի վրա վերստին գարուն է բացվել ու գարնան հետ ուրախությունը նոր կյանքի պարթոնքի։ Այսպես ահա գարուն է աշխարհում և գարուն մեր սրտերում։ Եվ ինչպես ամեն գարուն նոր գարուն է և նոր պարթոնք, այնպես էլ Քրիստոսի Հարության ավետիսը ամեն տարի նոր ավետիս է հանդիսանում» :

Այո, Եկեղեցին գեղեցկորեն ներդաշնակել է բնության վերապարթոնքը հոգեկան կյանքի ուժերի վերապարթոնքի հետ։

Նորից մարդկային մտածումներն ու զգացումները թևածում են դեպի հեռավոր անցյալը, երբ փշրվեցին մահվան շղթաները, և մարդկությունը լուսավորվեց լույսովը Քրիստոսի հրաշափառ Հարության։ Քրիստոսի թափուր գերեզմանը մարդկային հոգում նորից բոցավառում է փրկության, հոգևոր ապաստության և բարոյական վերածննդյան ավետիսը։ «Քրիստոսի Հարությունը,—ասում է Վեհափառ Հայրապետը,—խորհրդանիշն է չարիքի ու մեղքի կապանքների քանդման, ստուգությունը բարվո ուժերի հաղթության, ճանապարհը հոգու փրկության» :

Եվ այսօր, քսան դար հետո, նոր գարնան և նոր պարթոնքի հետ նորից հնչում է Քրիստոսի ձայնը. «Ես եմ, մի՛ երկնչիք. զի՛ խընդյւք զկենդանիս ընդ մեռեալս»։ Այդ ձայնը ամեն գարնան նորովի է հնչում և նոր լիցք հաղորդում հայ հավատացյալի հոգուն։

Քրիստոսի հրաշափառ Հարությունը քրիստոնեական Եկեղեցու ամենանվիրական տոներից մեկն է և այն հիմնաքարը, որի վրա հաստատված է քրիստոնեական մտածողության ճշմարիտ վարդապետությունը։ «Ես եմ յարութիւն և կեանք»։ Եկեղեցին խարսխվել է հիմնականում այս վկայության վրա։ Առանց վարանման կարելի է ասել, որ Քրիստոսի մահն ու հարությունը կապմունք են Եկեղեցու քարոզության ողն ու ծուծը, որովհետև «Եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քալուպութիւնն մեր, ընդունայն են և հաւատքն ձեր»։ Հարության ավետիսը քրիստոնեական կրոնի անշարժ վեմն է։ Այն իր մեջ խտացնում է կյանքի անմահության, կյանքի հավերժության գաղափարը։ Քրիստոսի Հարության ավետիսը մահվան տապալման և մարդկային

իոգու անմահության, մարդկության փրկության ավետիսն է:

Ըստ քրիստոնեական մտածողության, յուրաքանչյուր հավատացյալ, յուրաքանչյուր քրիստոնյա հաղորդակից է դառնում Քրիստոսի մահվանը և հարությանը:

**«Քրիստոս յարեալ ի մեռելոց,
Մահումբ վմահ կոխեաց
Եւ յարութեամբն իւրով
Մեզ զկեանս պարգևեաց»** (Շարական):

Ճիշտ է, Քրիստոսի Հարության իրողության բացատրությունը և գիտական մեկնաբանումը թերևս վեր է մարդկային մտածողության սահմաններից, սակայն այն մի ստույգ իրողություն է՝ հաստատված ժամանակակիցների վկայություններով, այնպիսի մի իրողություն, որ միայն հավատքով կարելի է ըմբռնել: «Ձի՛նչ են հաւատք, եթէ ոչ յուսացելոց իրաց հաստատութիւն, և յանդիմանութիւն որոց ոչև երևին», — ասում է Պոլոս առաքյալը:

Քրիստոսի Հարության առաջին վկայությունը կապված է այն բարեպաշտ կանանց հետ, որոնք Ավետարանում հայտնի են «յուդաբեր կանայք» անվամբ: Նրանք է, որ Փրկչի առաքելությամբ շտապում են Քրիստոսի աջակերտների մոտ և վկայում իրենց տեսածը:

Քրիստոսի Հարության երկրորդ վկաները դառնում են նրա աջակերտները: Նրանք լսում են Հարությունից հետո Փրկչի առաջին պատգամը. «Գնացէք ի Գալիլիա և անդ տեսցէք զիս... ես ընդ ձեզ եմ պամենայն առուս մինչև ի կատարած աշխարհի»:

Սակայն Քրիստոսի Հարության մեծագույն վկայությունը բերում է Քրիստոնեական Եկեղեցին՝ իր 2000-ամյա պատմությամբ ու կերտած մշակույթով, իր ապրող և շնչող իրականությամբ, վեհ գաղափարներով, իր անխոնջ պայքարով՝ հանուն խաղաղության և մարդկանց երջանկության: Ինչպես ամեն մի

պատեհ առիթով, Ս. Հարության տոնի առթիվ էլ Ամենայն Հայոց Հայրապետը իր ավգու ձայնը բարձրացնում է հանուն խաղաղության, որպեսզի «...Հարության շնորհներով առավել աճեն ու ամրապնդվեն մարդկանց աշխարհում՝ խաղաղ գոյակցությունը ապգությունների և արդար հարաբերությունները պետությունների միջև, որպեսզի անցյալում բազում անգամներ արյունով ներկված մեր երկրագունդը այլևս երբեք, երբեք չտեսնի սև ուրվականը պատերազմի, որպեսզի այլևս ոչ մի պետություն չհամարձակվի լինել ավերակների ճարտարապետ, որպեսզի փլատակների ու դիակների տակ չխեղդվեն երգն ու ծաղիկը աշխարհի»:

Հարության տոնը՝ իր պատգամներով և իր ավետիսով, թվում է ավելի հարապատ հայ հավատացյալի հոգուն: Մեր բազմաչարչար ժողովուրդը, որ դարեր շարունակ կենաց և մահու պայքար է մղել չարի ու բռնության բիրտ ուժերի դեմ, որ չարչարվել, խաչը ուսին՝ բազմիցս իր արյունոտ Գողգոթան է բարձրացել, միշտ հավատարիմ է մնացել իր պապերի հավատին և Քրիստոսի պատգամին՝ «Ես եմ ձանապարհ, ճշմարտություն և կեանք», երբեք չի կորցրել իր հարության հույսը: Այդպես մեր ժողովուրդը վերջին անգամ խաչվեց 1915 թ. Ապրիլյան եղեռնին, բայց նորից կարողացավ, ի պարմանս շատերի, հարություն առնել, բուժել իր անցյալի արևոտ վերքերը: Եվ այսօր հայ ժողովուրդը իր վերածնված հայրենիքով, գիտությամբ ու մշակույթով իր նոր խոսքն է ասում աշխարհին և, ինչպես նշում է Վեհափառ Հայրապետը իր պատկական քարոզում, «...դարեր ու դարեր ահարկու ողբերգություններ ապրած ու 1915-ի եղեռնը տեսած մեր ժողովուրդը, այսօր փրկության ու վերածնունդի ամփին հասած, պիտի շարունակի իր վերելքն ու ծաղկումը մայր հողի վրա»:

Փա՛ռք Քրիստոսի հրաշափառ Հարությամբ:

Փա՛ռք մեր ժողովրդի հարուցյալ ոգուն:

